

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

ในบทนี้กล่าวถึง รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายและขอเสนอแนะ มีลำดับดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยประยุกต์รูปแบบการประเมิน ซิป (CIPP Model)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งรวมในโครงการฝึกสอนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2529 รวมจำนวนทั้งสิ้น 305 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียน 64 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 103 คน อาจารย์นิเทศก์ 11 คน และนักศึกษาฝึกสอน 127 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 แบบสอบถาม สำหรับใช้รวบรวมข้อมูลหลัก ในการวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการ อาจารย์พี่เลี้ยงโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน โดยถาม 5 คำน คือ
 - 2.1.1 สถานภาพของบุคลากรผู้ร่วมโครงการ
 - 2.1.2 ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ

2.1.3 กระบวนการดำเนินงานโครงการ

2.1.4 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ

2.1.5 สถานที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริงตลอดระยะเวลาโครงการ

2.2 การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานโครงการฝึกสอนของวิทยาลัย
พลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วย ทวีโครงการฝึกสอนปีการศึกษา 2529 ตัวหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พลศึกษา และสุขศึกษา 2525 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
การฝึกสอนโดยอาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ประเมิน และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกสอนโดย
อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้ประเมิน

2.3 การสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยพลศึกษา
จังหวัดสมุทรสาครอย่างไม่เป็นทางการ

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัยโดยขอความร่วมมือจากแผนก
ฝึกสอนและฝึกงาน ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัย คณะอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัย

3.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยได้ส่งและรับคืนด้วยตัวเองส่วนหนึ่ง และ
ในส่วนบุคลากรโรงเรียนได้ขอความร่วมมือจากหัวหน้ากลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่มช่วยรวบรวม
ให้อีกส่วนหนึ่ง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมดจำนวน 305 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 290 ฉบับ
นำมาคัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกเหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจริง ๆ 277 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 90.81 ของ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกสอนของ
นักศึกษา ประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^X
(Statistical Package for the ^{Social Sciences} School Sciences Version X) โดย
ใช้สถิติการร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องและหาฐานนิยมของ
ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิเคราะห์จากเอกสาร โดยวิเคราะห์เนื้อเรื่องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินสภาพแวดล้อม

1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนปีการศึกษา 2529 สอดคล้องกับ นโยบายทางการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับการ เสริมสร้างทัศนคติในการเป็นครู วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนไม่ใคร่ระบุ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนบรรจุตามเป้า หมายโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ วัตถุประสงค์โครงการฝึกสอนข้อที่ 1 "ให้นักศึกษาได้ฝึกการถ่ายทอดความรู้ทางพลศึกษาและสุขศึกษา" และข้อที่ 2 "เพื่อเปิด โอกาสให้เผชิญและแก้ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ครูพลศึกษาและสุขศึกษาด้วยตัวเอง" บรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุดสองข้อ ส่วนข้อที่ 3 "เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกงาน คำนอื่น ๆ " บรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ข้อสุดท้าย"การให้นักศึกษาได้ฝึกงาน การบริหารโครงการพลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการในสถานศึกษาใด" บรรจุตาม เป้าหมายในระดับปานกลาง

2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ

2.1 หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 แผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งทำหน้าที่ฝึกประสบการณ์ในการเป็นครู จัดเตรียมนักศึกษาออกฝึกสอน จัดคิควัดโรงเรียน และจัดเตรียมเอกสารให้แก่โรงเรียน ตลอดจนความรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนสิ้นสุดโครงการ ความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับหัวหน้าแผนกฝึกสอน ฝึกงาน ส่วนคณะกรรมการ ประจำนั้นไม่มี จะแต่งตั้งคณะกรรมการในคอนเริ่มเตรียมงานโครงการฝึกสอนของแต่ละปี

2.1.2 โรงเรียนฝึกสอน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่อยู่ภายในจังหวัดสมุทรสาครและใกล้เคียง ซึ่งได้ยอมรับที่โครงการจะรับนักศึกษาฝึกสอนจาก วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาครเข้าทำการฝึกสอนในโรงเรียน โรงเรียนที่นักศึกษาไป ฝึกสอนในครั้งนี้ นักศึกษาฝึกสอนจะได้สอนเฉพาะระดับใดระดับหนึ่งระหว่างประถมศึกษากับ มัธยมศึกษา ไม่มีโรงเรียนใดที่จัดการศึกษาทั้งสองระดับ

2.2 บุคลากรของโครงการ

2.2.1 ผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียน ส่วนมากคุณวุฒิสูงเพียงพอสำหรับการให้การนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอน เพราะส่วนมากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และทำการสอนในโรงเรียนอยู่ในระยะเวลาอันนานคือ 11-15 ปี สำหรับประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน ผู้บริหารงานวิชาการส่วนมาก ไม่เคยให้การนิเทศนักศึกษาฝึกสอน เพราะส่วนมากจะจัดให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง มีบางเรื่องเท่านั้นที่ผู้บริหารงานวิชาการจะให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน ในเรื่อง การอบรมเรื่องการนิเทศการสอนผู้บริหารงานวิชาการส่วนมาก ยังไม่มีประสบการณ์ในการ เข้ารับการอบรมและเรื่องชั่วโมงการสอน ผู้บริหารงานวิชาการส่วนมาก มีงานสอนมาก ไม่ค่อยมีเวลาในการให้การสังเกตแนะนำการสอนแก่นักศึกษา

2.2.2 อาจารย์ที่เลี้ยงของโครงการฝึกสอนในรุ่นนี้มีความพร้อมและเหมาะสมในเรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียน ส่วนในเรื่องการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากมีประสบการณ์ในการนิเทศมาก่อน สำหรับการเข้ารับการอบรมการนิเทศการสอนส่วนใหญ่ ยังไม่ได้เข้ารับการอบรม จำนวนชั่วโมงที่สอนของอาจารย์ที่เลี้ยง ยังมีมาก คืออยู่ในช่วง 15 ชั่วโมง ขึ้นไปเป็นส่วนมาก

2.2.3 อาจารย์นิเทศ สำหรับอาจารย์นิเทศทุกคนเป็นชายล้วนมีความเหมาะสมพอสมควร สำหรับการออกนิเทศเพราะการออกนิเทศตามโรงเรียนจะต้องออกด้วยรถจักรยานยนต์ไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ โรงเรียนตั้งอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งห่างจากวิทยาลัยมากพอสมควร เรื่องวุฒิการศึกษา อาจารย์นิเทศทุกท่านมีความเหมาะสม คือ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษามีความเหมาะสมค่อนข้างมากคือ มีประสบการณ์ในช่วงเวลา 1-5 ปี ในเรื่องประสบการณ์สอนในโรงเรียน อาจารย์นิเทศส่วนมากมีความเหมาะสมน้อย เพราะส่วนมากไม่เคยสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา และเรื่องความรู้ในการนิเทศการสอนส่วนมากยังไม่เคยผ่านการอบรมการนิเทศการสอน ในเรื่องจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบยังไม่เหมาะสมเพราะ ยังมีอาจารย์หลายท่านที่รับผิดชอบนักศึกษามากคือ 17 คน อาจารย์นิเทศส่วนมากไม่มีงานสอนในขณะออกนิเทศและอาจารย์นิเทศส่วนมากยังมีงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำเช่น งานอาคารสถานที่ งานปกครอง ฯลฯ

2.2.4 นักศึกษาฝึกสอน คือ นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ได้เรียนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพ ซึ่งเป็นวิชาที่มีความจำเป็นในการออกฝึกสอนครบทุกคน และนักศึกษาทุกคนได้เข้ารับการปฐมนิเทศก่อนออกฝึกสอนและในเรื่องจำนวนชั่วโมงรับฝึกชอบในการสอนก็มีความเหมาะสม คือ ส่วนมากอยู่ในช่วง 10-15 ชั่วโมง

2.3 เวลาที่ใช้ในการฝึกสอน ใช้เวลา 9 สัปดาห์ของต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 แต่เนื่องจากนักศึกษาในรุ่นนี้มีนักกีฬาของวิทยาลัยเป็นส่วนมาก ต้องกลับมาซ้อมกีฬาที่วิทยาลัยและต้องเสียเวลาไปแข่งขันกีฬาระหว่างวิทยาลัยอีก 1 สัปดาห์ นับว่าเวลาในการฝึกสอนของนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

2.4 งบประมาณ มีงบประมาณในเรื่องค่าวัสดุและค่าพาหนะในการเดินทางไปนิเทศนักศึกษา ซึ่งจัดว่าพอเพียงและเหมาะสมกับการดำเนินโครงการ

สรุปผลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นของโครงการจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน สรุปได้ว่าความเหมาะสมและปัจจัยเบื้องต้น นักศึกษามีความเห็นรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดคือ "ความสามารถของอาจารย์นิเทศก์ในการแนะนำการสอน และการต้อนรับของโรงเรียน" และเรื่องที่นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ "เวลาที่ออกฝึกสอน 9 สัปดาห์"

3. สรุปผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

3.1 การเตรียมบุคลากรของโครงการ ส่วนใหญ่ผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความเห็นว่าการเตรียมบุคลากรของโรงเรียนฝึกสอนมีความเหมาะสมน้อย ส่วนในเรื่องการเตรียมอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่าการเตรียมมีความเหมาะสมมาก และการเตรียมนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนให้ความเห็นว่าการเตรียมมีความเหมาะสม ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางและเรื่องที่มีการเตรียมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ "การชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชนให้นักศึกษา" และเรื่อง "การทดลองสอนก่อนออกฝึกสอนจริง"

3.2 การปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกสอนบุคลากรทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นว่า มีการปฏิบัติที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและมาก และขอที่บุคลากรทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่าปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ เรื่อง "การวัดผลหลังการสอน"

3.3 การทำงานร่วมกับบุคลากรของโรงเรียน ผู้บริหารงานวิชาการ และอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นว่าการปฏิบัติที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและมาก มีอยู่เรื่องเดียวที่ทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือเรื่อง "การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนักศึกษากับผู้บริหารโรงเรียน"

3.4 การนิเทศและการประเมินผลการฝึกสอน ผู้บริหารงานวิชาการ และอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นในเรื่องการนิเทศและการประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและปานกลางและขอที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือเรื่อง "การได้สัมมนาการฝึกสอนกับทางวิทยาลัย" และเรื่อง "การแจ้งผลการสัมมนาการฝึกสอนให้โรงเรียนทราบ" สำหรับอาจารย์นิเทศมีความคิดเห็นว่าการนิเทศและการประเมินผลการฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลางและมาก ขอที่เห็นว่ามีเหมาะสมน้อยคือ เรื่อง "การบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน" และ "การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับเรื่องพลศึกษาและสุขศึกษาให้กับโรงเรียน" ส่วนนักศึกษาเห็นว่า การนิเทศและการประเมินผลการฝึกสอนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและปานกลาง และมีความเห็นต่างกับบุคลากรของโรงเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในเรื่อง "อาจารย์พี่เลี้ยงได้เข้าสังเกตการสอนของนักศึกษา" เรื่อง "อาจารย์พี่เลี้ยงได้ให้คำแนะนำหลังการสังเกตการสอน" และเรื่อง "การชี้แจงความก้าวหน้าการสอนของนักศึกษาหลังการสังเกตการสอน" ซึ่งบุคลากรของโรงเรียนมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติปานกลางแต่นักศึกษามีความเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด บุคลากรของโรงเรียนมีข้อเสนอแนะสอดคล้องกันมากที่สุดว่า ควรมีการประชุมบุคลากรทุกฝ่ายของโครงการ กอนค่างานโครงการ ควรมีการอบรมความรู้ เรื่องเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาให้กับบุคลากรของโรงเรียน ในเรื่องการสอนของนักศึกษา มีความเห็นว่า

นักศึกษายังไขข้อปรกฏการสอนประกอบการสอนน้อย และไม่ปรึกษาเรื่องการสอนก่อนทำการสอน ในเรื่องการปฏิบัติงานร่วมกับโรงเรียนเสนอแนะว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีเวลาพบปะและเป็นกันเองกับบุคลากรของโรงเรียนให้มากกว่านี้ ในเรื่องกรณีพิเศษและการประเมินผลมีความเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ควรออกนิเทศให้มากกว่านี้

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่ว่า ควรมีการจัดอบรมอาจารย์นิเทศก์ในเรื่องหลักการนิเทศการสอน และควรจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้ สำหรับนักศึกษามีความเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ควรออกนิเทศให้มากกว่านี้ ควรให้นักศึกษาได้ทดลองสอนในวิทยาลัยให้มากกว่านี้ และควรจัดเวลาของการฝึกสอนให้มากกว่านี้

สรุปปัญหาของการดำเนินงานโครงการฝึกสอนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรของโครงการ สรุปได้ว่า ปัญหาของการดำเนินงานโครงการในความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการ อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนรวมเฉลี่ยของทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลางเท่ากัน และข้อที่มีปัญหามากที่สุดก็มีความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่ม คือ "ปัญหาเรื่องการปรับตัวในระยะแรกของนักศึกษา" ส่วนอาจารย์นิเทศก์เห็นว่าปัญหาการดำเนินงานโครงการรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และปัญหานี้พบว่าปัญหามากที่สุดคือ "ปัญหาสภาพของโรงเรียนฝึกสอน" และ "ปัญหาการเดินทางไปนิเทศของอาจารย์นิเทศก์"

ปัญหาจากคำถามปลายเปิด บุคลากรของโรงเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหา มากคือ "ปัญหาการฝึกซ้อมกีฬาของนักศึกษาฝึกสอนที่เป็นนักกีฬาของวิทยาลัย" ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นส่วนใหญ่ใน "ปัญหาสภาพโรงเรียนไม่เหมาะสม" และ "ปัญหาการขาดอุปกรณ์ประกอบการสอน"

4. สรุปผลการประเมินผลผลิตของโครงการโดยประเมินจากการวิเคราะห์เอกสารแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกสอน ซึ่งได้มีอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ประเมินพอสรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของนักศึกษา ซึ่งอาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ประเมินพบว่าพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งวิชาเอกและวิชาโท

พฤติกรรมที่อาจารย์นิเทศก์ประเมินอยู่ในเกณฑ์มากคือเรื่อง "การจัดทำบันทึกการสอนเสร็จล่วงหน้าก่อนทำการสอน" ส่วนพฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ต้องปรับปรุงแก้ไขคือเรื่อง "การค้นพบและการแก้ปัญหาอันเกิดจากการสอน" และเรื่อง "ความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน"

4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการฝึกสอนโดยอาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้ประเมินพบว่า พฤติกรรมการฝึกสอนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ และพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติได้ดีมากคือเรื่อง "ความเอาใจใส่ในเรื่องการแต่งกาย" สำหรับพฤติกรรมที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นคือ เรื่อง "การใช้สำนวนภาษา" เรื่อง "การแสวงหาความรู้จากชุมชน" เรื่อง "ความสนใจต่อการวัดความรู้และทักษะพื้นฐานของนักเรียนและเรื่อง "ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ "

4.3 ผลการประเมินการปฏิบัติจริงของนักศึกษาฝึกสอนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่านักศึกษามีการปฏิบัติ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่บุคลากรของโรงเรียน และนักศึกษามีความคิดเห็นออกมาเหมือนกันและอยู่ในเกณฑ์มากกว่าข้ออื่น ๆ คือ เรื่อง "นักศึกษาได้สอนในวิชาเอกและวิชาโทตามที่วิทยาลัยกำหนด" ส่วนการปฏิบัติที่จกว่านักศึกษามีการปฏิบัติน้อยคือเรื่อง "นักศึกษาได้รับหน้าที่รับผิดชอบในงานอื่น ๆ เช่นการเป็นครูประจำชั้น" เรื่อง "การเข้าประชุมกับคณะครูของโรงเรียน"

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจควรมานำมาอภิปรายดังนี้คือ

1. ในเรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า วัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 "เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกงานด้านอื่น ๆ" ตามแนวทางการปฏิบัติแล้วงานอื่น ๆ ที่ต้องฝึก คือได้แก่งานวิชาการ งานธุรการ งานปกครอง งานกิจกรรมภายในโรงเรียน และกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นักศึกษาฝึกสอนจำเป็นต้องเรียนรู้อย่างยิ่ง

ส่วนเรื่องความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ โครงการฝึกสอนกับนโยบาย

ของวิทยาลัย พบว่าในเรื่องเกี่ยวกับการปลูกฝังและเสริมสร้างการมีทัศนคติในวิชาชีพครู นั้นในโครงการฝึกสอนในครั้งนี้มีโคเขียนไว้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวมีความเห็นว่ามี ความจำเป็นอย่างยิ่งที่วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนจะต้องมี เพื่อเป็นแนวทาง เป็น เป้าหมายในการเสริมสร้างให้กับนักศึกษาฝึกสอน จากการประชุมผู้ฝึกสอนในสถาบัน ผลิตครูพลศึกษาทั่วประเทศมีข้อสรุปตอนหนึ่งว่า "ต้องการให้ครูพลศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม มีเจตคติ และมีความศรัทธาในวิชาชีพครู" (สมาคมผู้ศึกษาพลศึกษาและ สันทนาการแห่งประเทศไทย, 2523 : 2-4) และจากวัตถุประสงค์ของสถาบันผลิตครู ทัวไปในการตั้งวัตถุประสงค์จะต้องมีกล่าวไว้ในวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ดังเช่น วิทยาลัยครูเชียงใหม่ (2522 : 1) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการ ฝึกสอนไว้ 3 ประการคือ

1. ให้นักศึกษานำหลักการทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเรียนในห้องเรียนไป ปฏิบัติจริง
2. ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกสอน
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติในการเป็นครู

2. ในเรื่องปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงาน บุคลากร เวลาและงบประมาณ มีรายละเอียดสรุปย่อต่อไปนี้

2.1 แผนกฝึกสอนและฝึกงาน ในส่วนการปฏิบัติงานของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาครได้ถือว่างานฝึกสอนและฝึกงานเป็นแผนกสำคัญที่ขึ้นกับฝ่ายวิชาการนับ เป็นการเหมาะสม เพราะงานฝึกสอนและฝึกงานเป็นงานที่สำคัญยิ่งของสถาบันผลิตครูทุก สถาบัน เพื่อที่จะได้มีหน้าตาในการรับผิดชอบการฝึกประสบการณ์การเป็นครูให้กับนักศึกษา เจริญผล สุวรรณโชติ (กรมฝึกหัดครู, 2521 : 7) กล่าวว่า "เพื่อให้มีความสอดคล้อง กับเสรีภาพทางวิชาการในการฝึกสอน การดำเนินการฝึกสอนจึงต้องเป็นหน่วยงานอิสระ ที่ต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งหน่วยงานอื่น ๆ จะต้อง มองเห็นความสำคัญ ของการฝึกสอนและยินดีที่จะให้มีการประสานงานกับหน่วยงานฝึกสอน อย่างเต็มที่" และจากการศึกษาวิเคราะห์ถึงระบบสายงานของแผนกฝึกสอนและฝึกงาน ของวิทยาลัย พบว่า แผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยมีหัวหน้าแผนกซึ่งเป็นผู้มี ประสบการณ์ในด้านการฝึกสอนและฝึกงานในระดับวิทยาลัยพลศึกษามาเป็นเวลาถึง 11 ปี

นับว่ามีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เพราะงานฝึกสอนเป็นงานที่สำคัญจำเป็นที่ต้องมีผู้บริหารงานที่มีประสบการณ์ในเรื่องการฝึกสอนมาเป็นอย่างดี ซึ่งในเรื่องนี้ เจริญผล สุวรรณโชติ (กรมฝึกหัดครู, 2521 : 6) กล่าวว่า "บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดของงานฝึกสอนคงได้แก่ ผู้อำนวยการฝึกสอน ซึ่งเราขอมริบว่าเป็นผู้บริหารงานย่อยขององค์การใหญ่" และในการวิจัยพบว่า แผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยนั้นไม่มีคณะกรรมการประจำแผนกจะแต่งตั้งเมื่อจะเริ่มเตรียมงานโครงการฝึกสอนของในแต่ละปี ในเรื่องนี้จากหลักการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ลักษณะ สกณะสิงห์ (2521 : 177) ในข้อที่ 1 กล่าวว่า "ประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติควรจัดทำเป็นระเบียบระบบและต่อเนื่องกันไปตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาอยู่ในสถานฝึกหัดครู" ซึ่งในการปฏิบัติดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้แผนกฝึกสอนและฝึกงานจำเป็นต้องมีคณะกรรมการประจำแผนก เพื่อรับผิดชอบงานทางด้านงานฝึกสอนตั้งแต่ต้นนักศึกษาเริ่มเข้าศึกษาในวิทยาลัย เพราะงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัตินั้นเป็นงานที่มีกิจกรรมที่นอกเหนือไปจากการจัดโครงการให้นักศึกษาได้ออกฝึกสอนจริง จากการวิจัยของ ลักษณะสิงห์, (2521 : 180) ได้เสนอรูปแบบของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติไว้สามระยะคือ

- ระยะที่ 1 เป็นระยะก่อนออกฝึกสอน นับตั้งแต่ต้นนักศึกษาเริ่มเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงเรื่อยไปจนถึงการปฐมนิเทศการฝึกสอน
- ระยะที่ 2 เป็นระยะฝึกสอน เริ่มตั้งแต่การสังเกตการณ์ในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน จนถึงการเสร็จสิ้นการฝึกสอน
- ระยะที่ 3 เป็นระยะหลังฝึกสอน เริ่มตั้งแต่กลับมาวิทยาลัยแล้วสัมมนาหลังฝึกสอนและมีจนิมนิเทศ

จากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติเป็นงานที่หนักสำคัญและต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการการจัดสายงานหน้าที่ในแผนกให้เหมาะสมและชัดเจน

2.2 โรงเรียนฝึกสอนผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนที่ส่งนักศึกษาออกฝึกสอนตอบยินดีรับนักศึกษาในครั้งนี้นับว่าหน่วยงานทางโรงเรียนมีความพร้อมและ

ความต้องการที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เกี่ยวกับการไปฝึกสอนในครั้งนี้ แต่ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามหลักสูตรของวิทยาลัยที่ต้องการที่จะให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการเป็นครูพลศึกษาและสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา นั้นจะไ้ประสบการณ์ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพราะในการไปฝึกสอนนักศึกษาจะได้ฝึกสอนในโรงเรียนระดับประถมหรือโรงเรียนระดับมัธยมอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แสดงว่าหน่วยงานคือโรงเรียนยังไม่เหมาะสมอย่างสมบูรณ์ โรงเรียนที่เห็นว่าเหมาะสมคือโรงเรียนจะต้องมีการจัดการเรียนการสอน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อที่นักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์ได้ทั้งสองระดับ

2.3 บุคลากรของโครงการ

2.3.1 ผู้บริหารงานวิชาการและอาจารย์ที่เลี้ยง ของโรงเรียนนับว่าเป็นบุคลากรทางโรงเรียนที่สำคัญต่อการดำเนินงานโครงการฝึกสอนเป็นอย่างดี จากการวิจัยพบว่าบุคลากรดังกล่าวมีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนับว่าอยู่ในช่วงเหมาะสม เพราะมีช่วงอายุที่สูงกว่านักศึกษา และก็ไม่สูงมากเกินไปเหมาะสมที่จะช่วยนักศึกษาในด้านการวางตัว สามารถปรับตัวเข้ากับกันได้ง่าย และเป็นช่วงอายุที่พอจะเข้าใจลักษณะของนักศึกษาในวัยนี้ได้พอสมควร ส่วนในเรื่อง วุฒิการศึกษา พบว่าจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งนับว่าเหมาะสมกับการที่จะให้การนิเทศแก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชามารา นลคชฺระ (2524 : 147) พบว่าระดับการศึกษาของอาจารย์ที่เลี้ยงมีความสำคัญทำให้อาจารย์ที่เลี้ยงมีความเชื่อมั่น อาจารย์ที่เลี้ยงควรมีวุฒิต่ำอย่างน้อยปริญญาตรีหรือสูงกว่าวุฒินักศึกษาฝึกสอนจะได้รับ" ในเรื่องประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เคยให้การนิเทศนักศึกษาฝึกสอน จากความคิดเห็นดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นเป็น 2 ประการด้วยกันคือ ประการที่หนึ่ง เนื่องจากทางแผนกฝึกสอนและฝึกงานไม่ได้มีการประชุมสัมมนาบุคลากรของโรงเรียนในชั้นเตรียมโครงการ ให้ครูขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารงานวิชาการจึงมีความคิดว่า การนิเทศคงจะเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงเพียงผู้เดียว ประการที่ 2 เนื่องจากการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนนั้นในความคิดย้อนหลังไปเล็กน้อยนั้นมีความคิดว่า การนิเทศนักศึกษาฝึกสอนคือ การได้

สังเกตนักศึกษาฝึกสอนทำการสอนเพื่อให้คะแนนแก่นักศึกษา ดังนั้นในการที่ผู้บริหารวิชาการ ใ้ค่าคำปรึกษาอบรม แนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนนั้นคิดว่าไม่ใช่การนิเทศ ผู้บริหารวิชาการ ส่วนมากจึงตอบไม่เคยนิเทศนักศึกษามาก่อน ในเรื่องประสบการณ์การนิเทศของ อาจารย์พี่เลี้ยงพบว่าประสบการณ์อยู่ในช่วง 5-6 ปี นับว่าเหมาะสมกับการให้การ นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชามารา ผลลัพธ์ พบว่า "อาจารย์พี่เลี้ยงที่มี ประสบการณ์การนิเทศ 5 ปี จะนิเทศได้ดีกว่าอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี" ในเรื่อง ชั่วโมงการสอนพบว่าบุคลากรของโรงเรียนมีชั่วโมงการสอนมากคือ 15 ชั่วโมง ขึ้นไปต่อสัปดาห์ เพราะฉะนั้นบุคลากรดังกล่าวจะมีเวลาในการให้การนิเทศนักเรียนอยู่ใน กรณีนี้นางโรงเรียนฝึกสอนจะทงมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ของครู อาจารย์ในโรงเรียน ในการปฏิบัติงาน การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงก็เป็นงานหนึ่งของ โรงเรียนในการจัดชั่วโมงการสอน ก็ควรที่จะทงจัดให้น้อยกว่าอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้ เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง จากการวิจัยของจินตนา สุนทรวิภาต (2522 : 45) ได้เสนอเกี่ยว กับการนิเทศการสอนในข้อที่ 4 ว่า "ควรจัดชั่วโมงสอนให้อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ได้มีเวลาว่างการสอนอย่างน้อย 3 ชั่วโมง เพื่อได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา อภิปรายกับ นักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์"

2.3.2 อาจารย์นิเทศก์ จากการวิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ อายุ 31-35 ปี นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรจบ วงศ์ยัง (2520 : 122) พบว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 31-35 ปี ในเรื่อง ประสบการณ์ในการสอนระดับประถม ศึกษาหรือมัธยมศึกษานั้นอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่เคยสอนในระดับดังกล่าว ซึ่งตามหลักการ แล้วอาจารย์ควรจะได้ผ่านประสบการณ์ในการเป็นครูในโรงเรียนมาบ้าง เพื่อที่จะได้แนะนำ หรือวางแผนล่วงหน้าให้กับนักศึกษาได้ถูกต้อง จากความสำคัญดังกล่าว เจริญผล สุวรรณโชติ (2526 : 5) ได้สรุปผลการศึกษาของ ยูสตรา (Youstra) และเจริญผล สุวรรณโชติ ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท มีใจความตอนหนึ่งว่า "อาจารย์นิเทศก์ต้องเคยผ่านงานการสอน ในโรงเรียนประถมหรือมัธยมมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี" อาจารย์นิเทศก์มีประสบการณ์ในการ นิเทศอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งการวิจัยของ วาณี เอี่ยมศรีทอง (2529 : 263) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง "การดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" พบว่า อาจารย์นิเทศก์ส่วนมากมีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 1-5 ปี และจากการศึกษาผลการวิจัย

ของ ซามารา ผลลัพธ์ พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์พิเศษ 5 ปี จะนิเทศ
ได้ดีกว่าอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์พิเศษต่ำกว่า 5 ปี เพราะฉะนั้นก็คิดว่า อาจารย์
นิเทศที่มีประสบการณ์ในการนิเทศมากกว่าจะนิเทศได้ดีกว่าอาจารย์นิเทศที่มีประ
สการณนิเทศน้อยกว่าเช่นกัน

การวิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศไม่เคยอบรมเรื่องการนิเทศการสอน ในข้อนี้อาจมี
ผลทำให้ประสิทธิภาพการนิเทศของอาจารย์นิเทศนั้นไม่เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งในเรื่องนี้
มอร์ริส โคแกน (Merris Cogan อ้างถึงใน นิพนธ์ ไทยพานิช, 2528 : 1) ได้
ค้นพบว่าคนที่ท่านและคณะได้ให้คำแนะนำนิเทศฝึกสอน (นิสิตปริญญาโท) ไปนั้นไม่ได้ช่วยเหลือ
และเป็นประโยชน์ต่อนิสิตเลย เพราะท่านและคณะได้แนะนำปัญหาที่ตัวท่านและคณะมีความ
ห่วงใยอยู่เท่านั้น มิได้ให้คำแนะนำที่จะแก้ปัญหาที่นิสิตปริญญาโทกำลังประสบการณอยู่ และ
พบว่าการที่นิสิตปฏิบัติตามที่ท่านและคณะแนะนำไม่เป็นผลสำเร็จ ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่า
ที่ควร จากความคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการที่อาจารย์นิเทศของวิทยาลัยนั้นไม่ได้ผ่าน
การอบรมการนิเทศการสอน มีผลทำให้การปฏิบัติกรนิเทศของอาจารย์นิเทศนั้นอาจไม่
เกิดประโยชน์ต่อการฝึกสอนของนักศึกษาได้

2.3.3 นักศึกษาฝึกสอน การวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย
มีช่วงอายุ 17-20 ปี และส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 (ม.6) ระดับชั้นที่สอนใน
ระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวนชั่วโมงอยู่ระหว่าง 10-15 ชั่วโมง และก่อนออกฝึกสอน
ได้ผ่านการปฐมนิเทศแล้วทุกคน จากข้อมูลดังกล่าวนี้ นักศึกษาทุกคนมีความพร้อมและเป็นไป
ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการฝึกสอนของวิทยาลัย แต่ข้อที่ควรหยิบขึ้นมาอภิปรายคือ ความพร้อม
ในเรื่องทัศนคติในวิชาชีพครู ซึ่งในเรื่องนี้นับเป็นหัวใจที่สำคัญของการฝึกสอนเป็นอย่างยิ่ง
ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาฝึกสอนก่อนที่จะออกฝึกสอนจริง
ในโครงการดังกล่าว ทางวิทยาลัยจะต้องมีกิจกรรมในการที่จะเสริมสร้างความชอบความรัก
ในการเป็นครูให้กับนักศึกษาให้มากและไต่ผล อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญให้นักศึกษาเป็นครู
ฝึกสอนในโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ

2.4 เวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ โครงการฝึกสอนในครั้งนี้ ตามที่
โครงการกำหนดคือ 9 สัปดาห์นั้น นับว่าเหมาะสม ซึ่งในเรื่องนี้ผลการวิจัยของ แคน
บอย คูกต์ (Dan Boy Cooke : 1971) เรื่อง "เกณฑ์โครงการฝึกสอน" สรุปผล ของ

การวิจัยก่อนหน้านี้ว่าการออกฝึกสอนเต็มเวลา ควรมีระยะเวลา 9 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย แต่เนื่องจากการฝึกสอนในครั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยที่จะต้องแข่งขันในช่วงขณะออกฝึกสอน นักศึกษาจะต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมและเวลาไปทำการแข่งขันจริงอีก 1 สัปดาห์ ซึ่งในเรื่องนี้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น นักศึกษาส่วนใหญ่ได้มีความคิดเห็นเป็นแนวเดียวกันคือ ระยะเวลาของการฝึกสอนน้อย เพราะฉะนั้นในเรื่องเวลาของการฝึกสอนในโครงการครั้งนี้จึงไม่เหมาะสมไม่พอเพียงที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ในการสอน การรวมกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน

2.5 ขอบประมาณ จากการวิเคราะห์เอกสารโครงการ พบว่างบประมาณที่ใช้จ่ายในครั้งนี้ ทางวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณให้กับทางแผนกฝึกสอนและฝึกงาน เพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปฐมนิเทศแก่นักศึกษาก่อนออกฝึกสอน การจัดสัมมนา และคาพาหนะในการเดินทางไปนิเทศนักศึกษา ซึ่งนับว่าพอเพียงในการดำเนินงานดังกล่าว สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณนั้นในการจัดโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ในระยะ 3-5 ปี ย้อนหลังการจัดโครงการฝึกสอนนั้นจะมีงบประมาณมาสนับสนุนมากกว่าในระยะหลัง ๆ สาเหตุหนึ่งคือ เนื่องมาจากในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมาทางวิทยาลัยมีนักศึกษาเข้าทำการศึกษาน้อย เพราะฉะนั้นในเรื่องเงินค่าบำรุงการศึกษาก็ลดน้อยลงไปด้วย เมื่อเงินค่าบำรุงการศึกษาลดน้อยลงไป การจัดสรรงบประมาณให้กับการฝึกสอนและฝึกงานก็ลดตามไปด้วย

3. การดำเนินงานโครงการฝึกสอน

3.1 การเตรียมบุคลากรของโครงการ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรของโรงเรียนมีความเห็นเหมือนกันว่าการดำเนินการในเรื่องการเตรียมบุคลากรของโรงเรียนนั้นมีน้อย ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากผลการวิจัยเรื่องการเตรียมบุคลากรดังกล่าวจะมีผลทำให้ประสิทธิภาพของ โครงการฝึกสอนในครั้งนี้ลดน้อยลงไป เพราะบุคลากรของโรงเรียนฝึกสอนนับเป็นหัวใจสำคัญของโครงการฝึกสอนในครั้งนี้ เพราะกิจกรรมทุกอย่างนี้นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่ บุคลากรทางโรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการ จัดการ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้แก่นักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งเวลาและความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรของโรงเรียนก็มีมากกว่าอาจารย์นิเทศของวิทยาลัย ดังนั้น

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีการเตรียมบุคลากรของโรงเรียนให้มีความพร้อมที่จะ
ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้อย่างดีและถูกต้องในเรื่องดังกล่าวนี้ กรมการฝึกหัดครู
(2521 : 150) ได้ขอเสนอแนะเกี่ยวกับอาจารย์ที่เลี้ยงพอสรุปได้ว่า

ครูที่เลี้ยงนับเป็นบุคคลที่สำคัญมากเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษา
ฝึกสอน ตลอดเวลาเป็นผู้แนะนำชี้แจงรวมทั้งงาน วางแผนการสอน จัดกิจกรรม จัดผล
การสอน ติดตามประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ช่วยเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการฝึกสอนของนักศึกษา
ดังนั้นวิทยาลัยครูควรจะได้หาวิธีทำให้อาจารย์ที่เลี้ยงมีความรู้สึกตระหนักว่าตนเองนั้นมีความ
สำคัญและมีส่วนร่วมต่อการผลิตครูที่มีคุณภาพให้กับชุมชน วิธีที่ทำแล้วได้ผลดีนั้นจะได้ใช้วิธีการ
ต่อไปนี้

1. วิทยาลัยส่งบุคลากรที่เป็นทีมไปให้การอบรมอาจารย์ที่เลี้ยงทุกคน
และทุกโรงเรียนที่วิทยาลัยครูส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอน
2. วิทยาลัยควรที่จะวางโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความรู้ของอาจารย์
ที่เลี้ยงสิ่งที่จะให้การอบรมล่วงหน้าก่อน คือ จุดมุ่งหมายของการฝึกสอน ประเภท และ
หน้าที่ของครูที่เลี้ยง วิธีนิเทศการสอน
3. วิทยาลัยควรจะให้รางวัลและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่เรา
ส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอน เช่น มีโปรแกรมให้โรงเรียนเหล่านั้นเป็นโรงเรียนน้องหรืออยู่
ในโครงการบริการการศึกษา

3.2 การเตรียมอาจารย์นิเทศก์ การวิจัยพบว่าในเรื่องการเตรียม
อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่าการปฏิบัติน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ คือเรื่อง "การได้มีส่วนร่วม
ในการเตรียมวางโครงการฝึกสอน" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยเบื้องต้น
ของโครงการคือ แผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ
และการจัดแบ่งสายงานในแผนกฝึกสอนและฝึกงานนั้น ไม่ได้มีการดำเนินการเป็นคณะกรรมการ
ตั้งแต่เริ่มต้นปีการศึกษา จะแต่งตั้งเมื่อจะเริ่มดำเนินการคือ ปลายภาคเรียนที่ 1
อาจารย์นิเทศก์จึงมีความเห็นว่าได้มีส่วนร่วมในการเตรียมงาน โครงการน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ

3.3 การเตรียมนักศึกษาฝึกสอน การวิจัยพบว่าทางแผนกฝึกสอนและ
ฝึกงานได้มีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอนน้อย จากความคิดเห็นดังกล่าวของ

นักศึกษาพอจะอธิบายได้ว่า ในการไปฝึกสอนของนักศึกษานั้น นักศึกษายังไม่มีความคุ้นเคย ความมั่นใจในการที่จะนำความรู้ที่เรียนไปฝึกทดลองใช้จริงในโรงเรียน นักศึกษาจะต้องเสียเวลาในการตั้งตัวและปรับตัวอีก ซึ่งนับว่าจะเสียเวลาในการที่จะฝึกประสบการณ์แบบเต็มเวลา และนับเป็นการเริ่มต้นที่ขาดความมั่นใจเกิดความวิตกกังวล อาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน เพราะฉะนั้นในการส่งนักศึกษาฝึกสอนทำการฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ การทำให้นักศึกษาได้ทราบและคุ้นเคยกับโรงเรียนที่จะต้องทำการฝึกสอน จะทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ พอใจในโรงเรียนที่ตนจะไปฝึกสอน ซึ่งจะเป็นผลดียิ่งต่อเรื่องอื่น ๆ ที่ตามมา ในเรื่องนี้ ลักขณา สกณะสิงห์ (2521 : 189) ได้ให้ข้อคิดเห็นในผลงานวิจัยเรื่อง "โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง" สรุปว่าสถาบันผลิตครูควรจัดให้นักศึกษาได้ไปสังเกตการณ์การเรียนการสอน และมีส่วนร่วมช่วยครูทำงาน ณ โรงเรียนที่นักศึกษาจะต้องไปฝึกสอนในภาคเรียนต่อไป จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักศึกษา นอกจากจะได้เตรียมตัวเพื่อที่จะเป็น "ครูฝึกสอน" โดยได้รับประสบการณ์จากการสังเกตการณ์ การมีส่วนร่วมช่วยครู และเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยังเป็นการส่งเสริมการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างนักศึกษาคับครูในโรงเรียนฝึกสอน กล่าวคือ นักศึกษาจะได้พบปะ รู้จักและสามารถเข้ากันได้กับบุคคลทุกระดับทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ทั้งยังได้เรียนรู้ระบบการทำงานเข้าใจสภาพและปัญหาของโรงเรียนและของชุมชน ตลอดจนรู้จักเด็ก ๆ ที่ตนจะต้องสอนล่วงหน้าด้วย แต่ทางสถาบันผลิตครูมีอาจจัดให้นักศึกษาไปสังเกตการณ์การเรียนการสอนและมีส่วนร่วมดังกล่าว ณ โรงเรียนที่ฝึกสอนได้ จำต้องจัดให้นักศึกษาไปสังเกตการณ์การเรียนการสอน ณ โรงเรียนอื่น ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันผลิตครูจะต้องกำหนดวันพานักศึกษาไปเยี่ยมโรงเรียนฝึกสอน หรือกำหนดให้นักศึกษาได้ไปเยี่ยมโรงเรียนเองก่อนที่จะออกฝึกสอนในภาคเรียนต่อไป ทั้งนี้เพื่อที่จะได้พบปะและรู้จักครูใหญ่ ครูที่เลี้ยง ครูอื่น ๆ และเด็ก ๆ ที่ตนจะต้องสอนก่อนออกฝึกสอนล่วงหน้า ตลอดจนศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนและของชุมชนด้วย นับว่าเป็นการเตรียมตัวเตรียมใจที่ดีก่อนออกฝึกสอน

สำหรับเรื่องการทดลองสอนในวิทยาลัยก่อนออกฝึกสอน นักศึกษามีความเห็นว่ นักศึกษาได้ฝึกทดลองสอนน้อยไป แสดงว่าในการออกฝึกสอนในครั้งนี้ นักศึกษามีความรู้สึกว่านักศึกษามักขาดความมั่นใจในทักษะ และวิธีการสอนของตัวเอง ทำการสอนโดยมีความ

วิตกกังวลในความสามารถของตัวเอง ซึ่งในเรื่องนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นไปได้ตามธรรมชาติในการฝึกสอนของนักศึกษาครูทุกคน แต่ถ้ามักมีการเตรียมนักศึกษาให้โคททดลองสอนคัมเพื่อน และได้มีการแก้ไขปรับปรุงจากเพื่อนและท่านอาจารย์ก่อนออกฝึกสอนจริงให้ทีแล้ว ก็จะสามารถช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจมากขึ้นได้ ซึ่งในเรื่องการเพิ่มความมั่นใจในการสอนก่อนออกฝึกสอนอาจทำได้ดังนี้

1. เน้นประสบการณ์ให้นักศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะด้านสมรรถภาพทางการสอน ความสามารถในการคุมชั้นเรียน ซึ่งอาจนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้เช่น การสอนจุลภาค การกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์ สภาพการณ์จำลอง การศึกษาตามกรณี
2. เน้นการปฏิบัติมากขึ้นในวิชา วิธีการสอน และการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้มากขึ้น (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2522 : 28-34)

ภิญโญ สาธร (อ้างถึงใน กองแก้ว เจริญอักษร) "ก่อนที่นิสิตจะออกฝึกสอน น่าจะจัดให้มีการฝึกคิดวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยฝึกสอน น่าจะจัดให้มีการฝึกคิดวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง กับการฝึกสอนนั้นก่อน จนนิสิตมีความคล่องแคล่วหลังจากนั้น การฝึกสอนจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำให้นิสิตกังวลหรือเกิดความไม่มั่นใจในการฝึกสอนของตน"

3.2 การปฏิบัติการสอนของนักศึกษา บุคลากรของโครงการทั้ง 4 กลุ่ม มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า "นักศึกษามีการวัดและประเมินผลหลังการสอนน้อย" ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประเมินผลหลังการสอนนั้น เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นสิ่งที่ตัวนักศึกษาฝึกสอนจะได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการสอนของตัวเองในแต่ละครั้งเป็นอย่างไร เป็นข้อมูลในอันที่จะนำมาปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น สังก อุทรานันท์ (2529 : 96) กล่าวว่า "หลังจากการเรียนการสอนได้ผ่านไปแล้ว ควรจะได้มีการตรวจสอบความผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและมีเจตคติต่อสิ่งที่เรียนมาแล้วเป็นอย่างไร" และข้อเสนอวิธีการวัดผลหลังการสอนดังนี้

1. การตรวจสอบผลงานจากการทำแบบฝึกหัด กิจกรรม ที่มอบหมายให้ทำ
2. วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยให้ทำข้อทดสอบ
3. ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนผ่านไปแล้ว

4. ชักถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ผ่านมาแล้ว

3.3 การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรของโรงเรียน การวิจัยพบว่า นักศึกษากับผู้บริหารของโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติงานร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันน้อย ผู้วิจัยจะมีความคิดเห็นว่ามีสาเหตุ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 ทางแผนกฝึกสอนและฝึกงานไม่ได้จัดให้นักศึกษาได้ไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่จะไปฝึกสอนเพื่อที่จะได้ทำความคุ้นเคย สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรของโรงเรียน ดังนั้นเมื่อนักศึกษาได้ไปปฏิบัติการสอนจริง ๆ เวลาที่จะขอคำแนะนำหรือปรึกษาจากคณาจารย์ต่าง ๆ จึงมีน้อยไม่กล้าเข้าพบปะพูดคุยด้วย

ประการที่ 2 เรื่องนักเรียนรุ่นนี้ส่วนมาก เป็นนักกีฬาวิทยาลัยจะต้องฝึกซ้อมในตอนเช้า และตอนเย็นทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะรวมกิจกรรมต่าง ๆ กับทางโรงเรียนได้เต็มที่ ทำให้ความสัมพันธ์ลดน้อยลง และเกิดทัศนคติที่ไม่ดีขึ้นกับบุคลากรของโรงเรียนได้

จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีผลทำให้การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนักศึกษากับบุคลากรของโรงเรียนในด้านการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือจึงลดน้อยลง ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพการฝึกสอนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก

3.4 การนิเทศและการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรทางโรงเรียนคือผู้บริหารงานวิชาการหรืออาจารย์ที่เลี้ยงนั้นไม่ได้ร่วมสัมมนาการฝึกสอนที่ทางวิทยาลัยจัด ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสัมมนาการฝึกสอนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่บุคลากรทางโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการสัมมนาด้วยทุกครั้ง เพราะบุคลากรของโรงเรียนนั้นมีความใกล้ชิด สัมพันธ์กับนักศึกษามากกว่าใครทั้งสิ้น ย่อมที่จะเห็นปัญหา และแนวทางแก้ไขได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ทั้งยังเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบที่ได้จากการสัมมนาไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการฝึกสอน เป็นผู้ที่ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ กับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่อง เกี่ยวกับการฝึกสอน ชิน ปุณฺณนุภาพ (2522 : 29-31) ได้ให้ความสำคัญของการสัมมนาว่า "เป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการฝึกสอน เป็นการร่วมปรึกษาหารือกันระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนในอันที่

จะวิเคราะห์ การสอนและการแก้ปัญหาต่าง ๆ และให้รู้จักปรับปรุงตนเองของนักศึกษา
ฝึกสอนในระหว่างการฝึกสอน"

ส่วนในเรื่องการบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียนนั้นก็เป็นเรื่องที่สำคัญที่ทาง
วิทยาลัย ควรจะให้เห็นความสำคัญในส่วนนี้ โดยการพิจารณานั้นเน้นเฉพาะโรงเรียนคือ
โรงเรียนที่ขาดอุปกรณ์การสอนจริง ๆ ทางวิทยาลัยควรได้มีนโยบายที่จะหาอุปกรณ์ส่วนหนึ่ง
ที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนเพราะถ้าทางโรงเรียนขาดอุปกรณ์จริง ๆ ก็จะเป็นผล
เสียต่อการฝึกสอนของนักศึกษา และในส่วนนี้ยังทำให้โรงเรียนในโครงการฝึกสอนวิทยาลัย
นั้น เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิทยาลัยที่ให้เห็นความสำคัญและช่วยเหลือโรงเรียนในโครงการ ก็จะมี
ผลดีในเรื่องการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ไปได้

จากการวิจัยพบว่า เรื่อง การสังเกตการสอนและการแนะนำการสอนให้กับ
นักศึกษานั้น อาจารย์พี่เลี้ยงได้มีปฏิบัติน้อย ในเรื่องนี้มีความเห็นบางส่วนมาจากอาจารย์
พี่เลี้ยงนั้นมัวงานสอนมาก เพราะจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในคานสถานภาพของอาจารย์
พี่เลี้ยงเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ส่วนมากมีชั่วโมงสอนเกินกว่า 15 ชั่วโมงขึ้นไป
จึงทำให้เวลาในการพบปะให้คำแนะนำสังเกตการสอนให้กับนักศึกษาน้อยลงไป และเหตุผล
อีกส่วนหนึ่งคือ ในการเตรียมงานโครงการฝึกสอนนั้นไม่ได้มีการประชุมสัมมนาระหว่าง
บุคลากรของโครงการในเรื่องนี้มีผลทำให้อาจารย์พี่เลี้ยงนั้นไม่รู้ว่าความรับผิดชอบของ
ตัวเองที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินงานโครงการครั้งนี้มีอย่างไร และตัวอาจารย์พี่เลี้ยง
เองส่วนมากก็ไม่ได้ผ่านการอบรมเรื่องกรณีพิเศษการสอนมาก่อน จึงไม่รู้ถึงขั้นตอนและวิธี
ให้การนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอน อีกพร้อมทั้งนักศึกษาฝึกสอนในรุ่นนี้ยังมีเวลาในการร่วม
กิจกรรมต่าง ๆ กับอาจารย์พี่เลี้ยงน้อย จึงขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในส่วนตัวเป็นพื้นฐาน
อีกด้วย ซึ่งเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติในเรื่องการสังเกตการสอน
การแนะนำเรื่องต่าง ๆ น้อยลงไป และจะมีผลให้การสอนของนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ
เพราะนักศึกษาไม่ชอบบทพรองของการเตรียมการสอน และการสอนที่ผ่านไป

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินงานโครงการพบว่า "ปัญหาเรื่อง
การปรับตัวในระยะแรกของนักศึกษาฝึกสอน" นั้นเป็นปัญหามากในเรื่องนี้ จะเห็นว่าขอมูลนี้

โคสอคล้องหรือเป็นผลมาจากการดำเนินงานโครงการในเรื่อง การเตรียมนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นว่า ทางแผนกได้มีมติให้ขอมลรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอนน้อย และทางแผนกก็ไม่ได้มีการจัดให้อาจารย์ที่เลี้ยงคับนักศึกษาได้พบปะสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันก่อนออกฝึกสอน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาคับนักศึกษาในการเขาไปอยู่ในโรงเรียนในตอนเริ่มแรก คือนักศึกษาจะต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งนับว่า เป็นการเสียเวลาและเป็นผลเสียต่อการฝึกสอนของนักศึกษาได้ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายและเสนอแนะไว้อย่างละเอียดแล้วในข้อ 3.3 เรื่อง การเตรียมนักศึกษาฝึกสอน

ส่วนอาจารย์นิเทศของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหามากในเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปเทศนักศึกษาฝึกสอน ในเรื่องนี้สาเหตุมาจากว่าสภาพของโรงเรียนที่ส่งนักศึกษาฝึกสอนนั้นเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่จะต้องอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทิวไปของจังหวัดและการส่งนักศึกษาฝึกสอนประจำโรงเรียนก็จะงโคไปประมาณโรงเรียนละ 1 คน หรือ 2 คน คังนั้นในการนิเทศอาจารย์นิเทศจะต้องมีการเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่คนละหมู่บ้านและเส้นทางส่วนมากก็จะเป็นเส้นทางผ่านตามไรตามสวน หรือนาเกลือซึ่งเดินทางลำบาก ในเรื่องนี้อาจมีผลต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศได้ คือถ้าอาจารย์นิเทศมีนักศึกษาที่ตองรับผิดชอบในการนิเทศหลายคน อาจารย์นิเทศก็จะมีเวลาให้กับนักศึกษาในแต่ละคนน้อย การนิเทศการสอนในแต่ละครั้งก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกสอน เพราะการนิเทศที่ยอมรับว่าโคผลมากที่สุดในการนิเทศการสอนในปัจจุบัน นั้นจะต้องเป็นการร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน ซึ่งต้องใช้เวลามากพอสมควร การนิเทศแบบนี้เราเรียกว่าเป็นการนิเทศแบบคลินิค

(Clinical Supervision)นิพนธ์ ไทยพานิช (2529 : 25) โคสรุปความหมายของการนิเทศแบบคลินิคว่า "เป็นกระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการสอนและการประเมินแนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาข้อปรับปรุงข้อบกพร่องร่วมกัน" จากวิธีการนิเทศดังกล่าวจะเห็นว่าการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนนั้น จะโคผลดีมีประสิทธิภาพ อาจารย์นิเทศก็จะต้องมีเวลาให้กับนักศึกษาในแต่ละคนมากพอสมควร เพราะฉะนั้นในการจัดนักศึกษาให้

กับอาจารย์นิเทศแต่ละท่านรับผิดชอบจำเป็นจะต้องคำนึงถึงในเรื่องเวลาและความ
ยากลำบากในการ เดินทางไปนิเทศมาประกอบการพิจารณาอย่างละเอียดและเหมาะสม
ควย

สำหรับปัญหาในเรื่องที่ภาววิทยาลัยพลศึกษาที่จัดแข่งขันตรงกับการฝึกสอนในครั้ง
นี้นับว่าเป็นปัญหาต่อการดำเนินงานโครงการฝึกสอนในครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะนักศึกษา
ฝึกสอนในรุ่นนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นนักกีฬาจะต้องใช้เวลาในการซ้อมทั้งตอนเช้าและ
ตอนเย็น และเวลาไปแข่งขันจริงอีก 1 สัปดาห์ และอาจารย์นิเทศทุกท่านก็เป็นผู้ควบคุม
กีฬา ในเรื่องนี้ถ้าพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการหลาย
เรื่องชี้ให้เห็นว่ามีผลมาจากเรื่องกีฬา เช่น "นักศึกษามีความเห็นเหมือนกันว่าความ
เหมาะสม ของเวลาการฝึกสอนมีความเหมาะสมน้อย" "อาจารย์นิเทศควรมานิเทศ
ให้มากกว่านี้" "อาจารย์นิเทศควรมีเวลาพบปะกับบุคลากรของโรงเรียนให้มากกว่า
นี้" จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นนี้มีสาเหตุมาจากเรื่องกีฬาวิทยาลัยพลศึกษาทั้งสิ้น
ในตัวนักศึกษาเองจะต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมและแข่งขัน ทำให้กิจกรรมในการไปฝึกสอน
ในครั้งนี้อาจลงไปมากจึงมีความรู้สึกเวลาในการไปฝึกสอนในครั้งนี้น้อย แต่ดำนักศึกษา
ได้ฝึกสอนเต็มเวลา 9 สัปดาห์ ตามที่กำหนดและไม่ต้องรับผิดชอบในการซ้อมหรือไปแข่งขัน
ผู้วิจัยคิดว่าเวลา 9 สัปดาห์นั้นมากพอสมควรที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ได้
เป็นอย่างดี

ส่วนอาจารย์นิเทศนั้นทุกคนต้องรับผิดชอบในการนิเทศนักศึกษาให้ครบตาม
จำนวนครั้งที่กำหนด เพราะฉะนั้นช่วงระยะเวลาที่เสียไป 1 สัปดาห์ ตอนไปแข่งขันจริง
ทำให้อาจารย์นิเทศต้องรีบเร่งในการนิเทศนักศึกษาในแต่ละครั้ง เวลาในการพบปะ
ปรึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยงหรือผู้บริหารจึงลดน้อยลงไปควย ซึ่งในเรื่องนี้จะมีผลเสียต่อ
โครงการฝึกสอนเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เรื่องประสิทธิภาพของนักศึกษา ความสัมพันธ์อันดี
ระหว่างวิทยาลัยกับโรงเรียนฝึกสอน

5. ผลการประเมินผลผลิตโครงการฝึกสอน

5.1 ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกสอนและนักศึกษาฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรม
การสอนซึ่งประเมินโดยอาจารย์นิเทศนั้น พบว่าการสอนของนักศึกษาร่วมอยู่ใน
เกณฑ์ ส่วนข้อค้นพบที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้กับนักศึกษาคือเรื่อง "การค้นพบปัญหาและ

และวิธีการแก้อันเกิดจากการสอน" ซึ่งในเรื่องนี้ถ้าเราพิจารณาในความคิดเห็นของ นักศึกษาในเรื่องการเตรียมตัวให้ศึกษาจะเห็นว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า "โคปปฏิบัติ ทดลองสอนในวิทยาลัยก่อนการออกฝึกสอนน้อย" จากเรื่องนี้มีส่วนและมีผลต่อการฝึกสอน จริงในเรื่องการค้นพบและการแก้ปัญหาที่เกิดจากการสอน เพราะในการเตรียมหน้านักศึกษา ได้มีการฝึกทดลองสอนน้อย เพราะฉะนั้นความสามารถในการค้นพบปัญหา และวิธีแก้ไข นักศึกษาเลยมีน้อยตามไปด้วย และปัญหาคือข้อที่จะต้องหยิบยกมาพิจารณา คือ เรื่องตัว นักศึกษาที่เข้าทำการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษานั้นในปัจจุบันวิทยาลัยไม่มีโอกาสที่จะคัดเลือก เขาทำการศึกษา ส่วนมากวิทยาลัยจะรับหมด เพราะในการสมัครเขาศึกษาตอนนั้นมี นักศึกษามาสมัครน้อย ไม่เกินจำนวนที่วิทยาลัยจะรับ เพราะฉะนั้นในการเตรียมนักศึกษา เพื่อออกไปฝึกสอนหรือไปเป็นครูต่อไป ก็จะต้องมีการเตรียมการจัดการ เรียนการสอนให้ เขมรมากกว่าปกติ เพื่อให้ได้แก่นักศึกษาที่มีความคิดความอ่านสามารถวิเคราะห์ปัญหาและ แนวทางแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5.2 ผลสัมฤทธิ์การฝึกสอนของนักศึกษาโดยอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ประเมิน ซึ่งจะประเมินในทุก ๆ คาบ ตั้งแต่เรื่องการสอน งานกิจกรรมของโรงเรียน มนุษยสัมพันธ์ และเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอาจารย์พี่เลี้ยงนั้นมีความใกล้ชิดกับนักศึกษาตลอดเวลาสามารถที่จะ ประเมินในเรื่องดังกล่าวได้ ผลการประเมินพบว่าในเรื่อง "การแต่งกายของนักศึกษา ฝึกสอนนั้นดีมาก" ซึ่งในเรื่องนี้ทางวิทยาลัยพลศึกษาไม่เฉพาะวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด สมุทรสาครเท่านั้น แต่ทุกวิทยาลัยมีแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในเรื่องนี้ เพราะเห็นความ สำคัญว่า ครูพลศึกษาควรจะต้องแต่งกายให้เป็นแบบอย่าง ซึ่งมองแล้วเห็นว่าพลศึกษานั้นจะเป็น กิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้นับถือมีบุคลิกภาพที่ดีได้ อันจะเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียน และคนอื่น ๆ ทั่วไป และจากขอคนพบว่าในเรื่องการใช้ภาษาและสำนวนนั้นนักศึกษายังใช้ ได้ไม่ดี ในเรื่องนี้อาจจะมีส่วนมาจากกิจกรรมในการเรียนการสอนในขณะเรียนใน วิทยาลัยพลศึกษานั้นมีการปฏิบัติมาก และในการพูดจาระหว่างนักศึกษาคด้วยกันหรือนักศึกษา กับอาจารย์ ค่อนข้างจะเป็นกันเองมาก ซึ่งต่างกับเวลาไปฝึกสอนการพูดจากับนักเรียนนั้น แตกต่างกับที่อยู่ในวิทยาลัย นักศึกษาอาจจะยังปรับตัวไม่ทันในเรื่องสำนวนภาษา

5.3 ความเหมาะสมสอดคล้องและสภาพที่นักศึกษาที่โคปปฏิบัติจริงกับ วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับปานกลาง จากข้อมูล

คั้งกล่าวพอสรุปได้ว่า โครงการฝึกสอนในครั้งนี้อยู่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ซึ่งถ้าเรา
 พิจารณาย้อนกลับไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า ผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้อง
 และมีผลมาจากข้อมูลข้างต้นที่วิเคราะห์มาแล้ว ซึ่งเรื่องที่เกิดขึ้นในแต่ละเรื่องคั้งกล่าว
 ข้างต้นนั้นนับเป็นส่วนที่สำคัญในการดำเนินโครงการ ทั้งสิ้น คือ ตั้งแต่เรื่องหน่วยงาน
 แผนกฝึกสอนและฝึกงานไม่ได้มีคณะกรรมการฝึกสอนเป็นเฉพาะประจำ จะแต่งตั้งต่อเมื่อ
 เริ่มโครงการ และในเรื่องบุคลากร ส่วนมากบุคลากรไม่เคยผ่านการอบรมเรื่องกรณีเทศ
 การสอนมาแล้ว และเรื่องเวลาของการฝึกสอนในครั้งนี้อย่างมากและเป็น
 เรื่องที่ก่อให้เกิดงานด้านอื่น ๆ เสียไปด้วย จึงนับว่าโครงการในครั้งนี้อย่างเหมาะสมของ
 ปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อยอยู่แล้ว และในเรื่องการดำเนินงานโครงการก็พบว่า การ
 เตรียมบุคลากรนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยโดยเฉพาะการ เตรียมบุคลากรของโรงเรียน
 นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่กลับมีการเตรียมน้อยกว่าบุคลากรอื่น ๆ ของโครงการ
 และเรื่องการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยงก็พบว่ามีการปรึกษา
 พบปะกันน้อย สาเหตุก็มาจากว่ามีเวลาจำกัด เรื่องกรณีเทศและการประเมินผลก็พบว่า
 อาจารย์นิเทศก็ออกให้กรณีเทศน้อย เพราะฉะนั้นในการที่จะให้ข้อเสนอแนะหรือร่วม
 กันวางแผนการสอนกับนักศึกษาจึงไม่มีและโอกาสที่จะได้ทราบปัญหา และข้อเสนอแนะจากบุคลากร
 ของโรงเรียนก็น้อยหรือแทบไม่มีเลย ดังนั้นผลการวิจัยในส่วนสภาพที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง
 จึงออกมาในระดับปานกลางไม่ถึงกับระดับดี ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้นคั้งที่ได้
 วิเคราะห์มาแล้ว

ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

จากผลการวิจัยในครั้งนี้อยู่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการ
 ฝึกสอนคั้งนี้

1. เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอน จากข้อค้นพบว่าวัตถุประสงค์
 ทั้ง 4 นั้น สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของวิทยาลัย ยกเว้นเรื่อง "การปลูกฝัง
 ทัศนคติของการเป็นครู" ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการที่จะต้องให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกสอน
 เพราะจะเป็นส่วนสำคัญของการเป็นครูในกาลข้างหน้า ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้เพิ่ม

วัตถุประสงค์ชั้นอีก 1 ข้อคือ "เพื่อให้นักศึกษาได้ปรับปรุงบุคลิกภาพและเสริมสร้างทัศนคติในการเป็นครูที่ดีในอนาคต"

2. เกี่ยวกับเรื่องปัจจัยเบื้องต้น

2.1 หน่วยงาน ควรจัดระบบการทำงานในแผนกฝึกสอนและฝึกงานของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยกำหนดลักษณะของตำแหน่งงาน วิธีการปฏิบัติ ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ การประสานงานระหว่างตำแหน่งให้แน่นอนเพื่อให้การดำเนินงานของแผนก ดำเนินไปอย่างมีแบบแผน ส่วนโรงเรียนที่จะส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอน นอกจากสำรวจความต้องการแล้ว ควรได้มีคณะกรรมการออกไปสำรวจโรงเรียนด้วยตัวเอง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของสภาพโรงเรียนในคานต่าง ๆ เช่น สนาม การเดินทาง ฯลฯ

2.2 เกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน

2.2.1 ควรจัดอบรมสัมมนาให้กับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับวิธีสอน การนิเทศการสอน

2.2.2 ทางแผนกฝึกสอนและฝึกงานควรมีคณะกรรมการในการคัดเลือกอาจารย์นิเทศก์ เพื่อทำหน้าที่ในการนิเทศ นักศึกษาฝึกสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ผู้บริหารวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอนควรให้ความสำคัญ ของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของการทำงาน มีผลในการพิจารณาความดีความชอบ

2.2.4 ควรได้มีคณะกรรมการในการพิจารณาถึงความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษาที่จะออกไปฝึกสอนจริงเต็มเวลา ถ้าพบว่ายังไม่เหมาะสม ก็ให้เลื่อนการฝึกสอนของนักศึกษานั้นออกไป และจัดเตรียมนักศึกษานั้นเพิ่มขึ้นเพื่อให้เป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะออกฝึกสอนจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เกี่ยวกับเรื่อง เวลา ในการฝึกสอนเต็มเวลาของนักศึกษาฝึกสอน ไม่ควรให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการฝึกสอนอย่างเดียว เพราะการฝึกสอนของนักศึกษาในหลักสูตร 2 ปี เวลาของการฝึกสอน 9 สัปดาห์ นับว่าเป็นเวลาที่นักศึกษาควรได้ฝึกประสบการณ์การเป็นครูอย่างเต็มที่

2.4 ในเรื่องงบประมาณทางแผนกฝึกสอนและฝึกงานควรได้พิจารณาเสนอ
งบประมาณเพิ่มนอกเหนือจากงบประมาณในการจัดโครงการฝึกสอน ควรจะมีงบประมาณ
ไว้เฉพาะในเรื่องการเตรียมบุคลากรของโครงการฝึกสอน เช่น การจัดให้นักศึกษาได้
สังเกตการสอนตามโรงเรียน การจัดสวัสดิการสอนที่ดีและถูกต้องให้กับนักศึกษา การ
จัดอบรมสัมมนาอาจารย์ในเทศ์ และอาจารย์พี่เลี้ยง เรื่องการนิเทศการสอน ฯลฯ

3. การดำเนินงานโครงการฝึกสอน

3.1 เกี่ยวกับเรื่องการเตรียมบุคลากรของโครงการควรจัดประชุมสัมมนา
ระหว่างอาจารย์ในเทศ์ อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน และนักศึกษาฝึกสอน เพื่อ
ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอน บทบาท หน้าที่ความ
รับผิดชอบของแต่ละคน ก่อนที่จะส่งนักศึกษาออกฝึกสอน

3.2 การปฏิบัติการสอนของนักศึกษา ควรนำวิดีโอเทปของวิทยาลัยมาใช้
ประกอบในการเรียนวิธีสอนวิชาเอกและวิชาโท โดยให้มีการบันทึกการทดลองสอนของ
นักศึกษาแต่ละคน และนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการสอนร่วมกันระหว่างนักศึกษากับ
ครูผู้สอน

3.3 การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรของโรงเรียนควรได้แจ้งโรงเรียนที่
นักศึกษาจะออกฝึกสอนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า และกำหนดให้นักศึกษาได้ไปทำความ
คุ้นเคยกับทางโรงเรียนก่อนออกฝึกสอน เช่น ไปช่วยฝึกซ้อมกีฬา ต่าง ๆ ของโรงเรียน
ในช่วงเย็น ฯลฯ

3.4 การนิเทศและการประเมินผลการฝึกสอน

3.4.1 ควรเชิญอาจารย์พี่เลี้ยงเข้าร่วมสัมมนาปัญหาการฝึกสอน
ทั้งระหว่างการฝึกสอน และหลังการฝึกสอน

3.4.2 ควรได้ประชุมชี้แจงถึงความสำคัญของการประเมินผลการ
ฝึกสอนให้กับอาจารย์พี่เลี้ยงและให้ความสำคัญกับอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ ประเมินผล
นักศึกษาฝึกสอน

3.4.3 ควรได้มีการฝึกการใช้แบบประเมินผลการสอนให้มีความ
ชำนาญสามารถใช้งานได้แบบประเมินได้อย่างถูกต้อง และเป็นแนวเดียวกันระหว่างผู้ประเมิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี
2. ควรศึกษาถึงผลผลิตของโครงการเมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ไปประกอบอาชีพในการเป็นครูในสถานศึกษาต่าง ๆ
3. ควรศึกษาเพื่อสร้างโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับการศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาที่สังกัดกรมพลศึกษา